

Tehnici de lectură: Scriitorul ca teoretician

Lumi ficționale, autor, cititor, text, intertext, metatext, perspectivă narativă, voce, punct de vedere – toate aceste probleme sînt la fel de vechi precum literatura și constituie întrebări pe care orice scriitor și le pune, chiar dacă astăzi le percepem prin intermediul discursului criticii și al teoriei literare.

Vom începe prin studierea posibilității de a crea o lume distinctă prin literatură, o lume precum aceea a lui Don Quijote. Vom studia apoi cele două teorii majore cu privire la originea acestei lumi posibile: inspirația versus construcția/alegerea rațională. Felul în care Platon a pus această problemă se regăsește la mulți scriitori printre care Dante, Rimbaud, Kafka sau Nabokov.

Vom analiza tipurile de relații care se stabilesc între Autor, Cititor și Text printr-o serie de texte precum *Hamlet* al lui Shakespeare, *Doamna Bovary* de Gustave Flaubert, *Foc palid* de Vladimir Nabokov, povestiri de Jorge Luis Borges, dar și prin filme.

Acest atelier va examina felul în care artiștii au tratat aceste probleme de-a lungul timpului prin intermediul poeziei, al romanelor sau al pieselor de teatru, dar și prin film. Prin texte literare, dar și teoretice, vom urmări aceste probleme conceptuale puse atît de crearea, cît și de lectura literaturii.

Vom face lectura acestor texte și filme prin intermediul unor texte teoretice fundamentale aparținînd lui Platon, Umberto Eco, Michel Foucault, Roland Barthes, Mario Vargas Llosa, Matei Călinescu, Brian McHale, și Linda Hutcheon.

RESURSE

Toate textele sînt disponibile în PDF pe site-ul atelierului în secțiunea „Resurse” din meniu:

Parola: tehnicalecturii

CERINȚE

1. Prezența săptămînală, precum și descărcarea textelor din săptămîna în curs sînt obligatorii.

2. Citirea și adnotarea textelor teoretice și literare înainte de fiecare atelier, precum și prezența săptămînală activă în cadrul discuțiilor sînt obligatorii.

3. Temă săptămînală: toți studenții trebuie să citească postarea săptămînală de pe blog în vederea pregătirii fiecărui atelier. Postările săptămînale pot fi găsite sub categoria „Blog” din meniul site-ului și sînt menite a vă ghida în lectura textului teoretic și a celui literar din perspectiva tematicii săptămînii în curs.

4. Examen scris: examenul scris va verifica asimilarea conceptelor studiate pe parcursul semestrului. Examenul va consta într-un text literar la prima vedere (NU din bibliografia atelierului) care va fi analizat printr-unul dintre conceptele expuse în cadrul textelor teoretice studiate. Fiecare observație făcută în cadrul analizei trebuie susținută cu argumente teoretice din textele studiate în cadrul atelierului și cu exemple din textul dat spre analiză.

BAREM

3p. – structura logică a argumentației bazate în mod egal pe analiza textului literar și a discutării conceptului teoretic.

3p. – înțelegerea și explicarea problematicii teoretice în relație cu textul dat și cu alte texte discutate sau nu la atelier.

3p. – analiza și interpretarea textului literar din perspectiva teoretică solicitată.

1p. – oficiu.

1. 7/10: Introducere:

Epopoea lui Ghilgameș, Homer, „Scutul lui Ahile,” Petrarca (Sonet CCXIII) & Shakespeare (Sonet CXXX). Analiză comparată a unor picturi de Albrecht Dürer, Jan van Eyck, Velázquez, Salvador Dalí. Trei clipuri din filmul *Train de vie*

2. 14/10: Lumi posibile vs. Lumea/Universul real

1. Aristotel, *Poetica*. Editura Științifică, 1957. Capitolele 1-5, 9.
2. Umberto Eco, *Șase plimbări prin pădurea narativă*. Pontica, 2006. „Pădurile posibile.”
3. Cervantes, *Don Quijote*. Minerva, 1987. Partea a doua: „Precuvîntare către cititor,” Capitolele 2-4.

3. 21/10: Sursa textului literar. Inspirația supraumană și revelația

1. Platon, dialogul *Ion*.
2. Dante, *Vita nuova/ Viața nouă*. Humanitas, 2009.

4. 28/11: Sursa textului literar. Rațiunea și alegerea personală

1. Mario Varga Llosa, *Scrisori către un tânăr romancier*. Humanitas, 2003. „Parabola teniei.”
2. Arthur Rimbaud, *Opere*. Polirom, 2003. *Un anotimp în infern: „Deliruri. Alchimia verbului,” Iluminațiile: „Vieți.”*
3. Franz Kafka, *Jurnal*. RAO, 2006. Fragmente.
5. 4/11: Autor, autoritate, paternitate

1. Michel Foucault, „Ce este un autor?” *Cafeneaua literară*. 25 (martie 2016): 1-4 și 26 (aprilie 2016): 1-4.
2. Film: Michael Grandage, *Genius* (2016).
<https://www.lookmovie2.to/movies/view/genius-2016>

6. 11/11: Cititorul devorează Autorul

1. Roland Barthes, *Moartea Autorului* (1967).
2. Jorge Luis Borges, „Pierre Menard, autor al lui *Don Quijote*.” *Moartea și busola. Proză completă* 1. Polirom, 2006.

7. 18/11: Cititorul, victimă a autorului

1. Wolfgang Iser, „Constituirea subiectului cititor” și „Diferențe istorice în structura interacțiunii.” *Actul lecturii. O teorie a efectului estetic*. Paralela 45, 2006.
2. Gustave Flaubert, *Madame Bovary*.

8. 25/11: Cititorul devine Autor, victimă a propriului personaj

1. Brian McHale, „Dragoste și moarte în romanul postmodernist.” *Ficțiunea postmodernistă*. Polirom, 2009.
2. Film: Anne Fontaine, *Gemma Bovery* (2014).

<https://www.lookmovie2.to/movies/view/gemma-bovery-2014>

9. 2/12: Textul literar ca intertext

1. Linda Hutcheon, „Intertextualitatea, parodia, și discursurile istoriei.” *Poetica postmodernismului*. Univers, 2002.
2. Virginia Woolf, *Orlando*. Adevărul Holding, 2009. Fragmente.
3. Mircea Cărtărescu, „Gemenii.” *Nostalgia*. Humanitas, 2009.

10. 9/12: Textul literar ca metatext

1. Matei Călinescu, „Procedee postmoderniste și semnificația lor.” *Cinci fețe ale modernității*. Polirom, 2005.
2. Dante, *Infernul*. Cântul IV: „Limbul.” Polirom, 2000.
3. Mircea Cărtărescu, *Levantul*. Cântul al VII-lea. Humanitas, 2002.

11. 16/12: Textul literar ca punere în abis (*mise en abyme*)

1. Mario Vargas Llosa, *Scrisori către un tânăr romancier*. Humanitas, 2003. „Cutia chinezească.”
2. Shakespeare, *Hamlet*. Traducere de Ion Vinea.

12. 23/12: Vocea și timpul

1. Erich Auerbach, „Ciorapul brun.” *Mimesis. Reprezentarea realității în literatura occidentală*. Polirom, 2000.
2. Virginia Woolf, *Doamna Dalloway*. Meridiane, 1968.

13. 13/1: Recapitulare